

Protokoll

Ämne: Rådet för filmarvsfrågor - Rådsmöte 1/2018
Datum och tid: 2018-05-04, 13.00–15.00
Plats: Biblioteksrummet, Filmhuset

Närvarande: Ordinarie:
Maria Bolme (Teaterförbundet)
Tommy Gustafsson (Filmvetenskaplig representant)
Rolf Källman (Riksarkivet)
Susin Lindblom, ordförande (Dramatikerförbundet)
Göran Hugo Olsson (Oberoende Filmares Förbund)

Suppleanter:
Ewa Cederstam (Sveriges Filmregissörer)
Petra Måhl (Film- och tv-producenterna)
Maud Nycander (Oberoende Filmares Förbund)

Samt:
Åsa Garnert (utredare) (t.o.m. x §)
Eva-Lis Green (KB), adjungerad ledamot
Mathias Rosengren, adjungerad chefsrepresentant
Jonas Vilhelmsson, protokollförare

Frånvarande: Stefan Baron (Film- & tv-producenterna)
Lena Essling (Moderna Museet)
Göran du Rées (Sveriges Filmregissörer)
Göran Konstenius (Kungliga Biblioteket)
Anna-Karin Larsson (Filmform)
Thomas Nilsson (Sveriges Television)

Datum: 2018-05-29

Rådet för filmarvsfrågor

§ 1 Ordförande öppnar mötet

Ordföranden förklarade mötet öppnat. Maud Nycander närvarade i egenskap av suppleant för OFF trots att ordinarie ledamot var på plats.

Beslut:

- att adjungera Maud Nycander

§ 2 Fastställande av dagordning

Material: Dagordning

Beslut:

- att fastställa dagordningen.

§ 3 Val av justerare

Beslut:

- Rolf Källman utsågs att justera dagens protokoll.

§ 4 Val av ordförande

Beslut:

- att förlänga Susin Lindbloms mandat som ordförande ytterligare ett år.

§ 5 Rapport från Filminstitutet

Mathias Rosengren rapporterade att rådets synpunkter från föregående möte på riktlinjer för digitalisering hade resulterat i att begreppet spelfilm ersatts med begreppet fiktionsfilm samt experimentfilm med konstfilm. Filminstitutet har utvecklat riktlinjerna och jobbar nu i två omgångar inför 2019. Först tas beslut om hur många filmer av olika typer, t.ex. dokumentär och kortfilm som ska digitaliseras, vilket sker inför varje verksamhetsår. Önskemål från branschen tas in. Om önskad titel har en

fullgod lanseringsplan och inte strider mot riktlinjerna går den vidare till urval. Därefter följer remissrundor som behandlar förutsättningarna för digitalisering, materiellt och rättsligt. Komplettering sker under hösten och listan spikas i december.

Ett nytt förvaringssystem kommer att ersätta det så kallade "tornen" vid anläggningen i Rotebro. Ett arbete som påbörjas i höst fortsätter över årsskiftet. I labbverksamheten har Filminstitutet haft ett externt mentorskap för bland annat optisk kopiering. Lärlingskapet kommer efter tre år att kunna avslutas vid årsskiftet.

Bergmanåret har blivit väldigt stort. Filminstitutets material har bokats för cirka 1000 visningar per sista april. BFI har exempelvis gjort ett mycket omfattande och publikt uppskattat retrospektiv. En halvtidstjänst har tillsatts i labbet för avlastning gällande det kemiska arbetet samt syning av 35 mm film som lånas ut i samband med Bergmanåret. Cinemateket i skolan är ett lokalt initiativ som inleds i Stockholm i maj. Tanken är att detta ska expandera i landet.

Omorganisationen med nya enheten Tillgängligt Filmarv har fungerat bra. Enheten har bland annat i uppdrag att hjälpa vod-aktörer att få ut äldre svensk film.

Ordföranden påpekade att det finns ett tryck från rättighetshavarsidan att få ut filmerna och att avtalslösningar för mindre kommersiell film behöver inte vara dyra.

§ 6 **Utredning – Hur kan ett samlat ansvar för bevarande av analog film se ut?**

Filminstitutet har fått två utredningsuppdrag från Kulturdepartementet. Ett uppdrag att utreda på egen hand och ett som ska utföras tillsammans med KB. Utredningarna påbörjades vid årsskiftet och ska vara klara den 1 oktober 2018.

Åsa Garnert utreder för Filminstitutets räkning hur ett samlat ansvar för bevarande av analog film kan se ut. Utredningen träffar berörda organisationer och formuleras därefter tillsammans med en styrgrupp bestående av Mathias Rosengren, Jon Wengström och Elisabeth Bill från

Filminstitutet. Utredningen avgränsas till att gälla på riksnivå, därmed omfattas t ex inte länsarkiven.

Rolf Källman framhöll att metadata gör att filmmaterial kan hittas. Utredningen bör titta ordentligt på motiven för arkivutredningen och Nationell arkivdatabas (NAD).

§ 7 **Utredning – Hur ökad samverkan kan effektivisera digitaliseringen av audiovisuellt material**

Eva-Lis Green från KB presenterade arbetet med utredningen. Utredningen bygger på ett uppdrag som KB och Filminstitutet fått tillsammans och där synpunkter från Digisam och SVT ska tas in. Styrgruppen för utredningen består av Eva-Lis Green från KB och Mathias Rosengren från Filminstitutet. Mats Jönsson från Göteborgs Universitet är bollplank åt styrgruppen. Göran Konstenius är utredare.

Det konstaterades att en stor del av det audiovisuella kulturarvet har en begränsad livslängd och att ofta finns en kompetensbrist kring bevarandet av materialet. Ett nationellt arkiv för audiovisuellt material saknas vilket innebär att det ofta sker dubbelarbete med digitalisering. Därtill finns ett upphandlingsrättsligt problem vid digitalisering som sker mellan myndigheter.

I dagsläget diskuteras att KB bör få samordnande uppdrag för att ansvara för nationell inventering av audiovisuellt material samt att ansvara för framställning av en nationell bevarandeplan. Därtill diskuteras om produktionsbolag, skivbolag och liknande bör erbjuda arkiv till de bevarande aktörerna innan material gallras.

Filminstitutet har tillfrågats i public service-utredningen och framhållit att det bör regleras hur public service ska hantera sina arkiv. I dagsläget finns enbart en reglering som innebär att public service-bolagen om de upphör ska skänka sina arkiv till staten. Från dessa bolag ses dock bevarandet som en resurs för produktion av nya program, men principerna för vad som bevaras och digitaliseras beror på vad de har rättigheterna till. Ordföranden menade att dramatikerförbundet även märker av ett ökat intresse från fler producenter gällande förnyande av utgångna rättigheter.

Göran Hugo Olsson framhöll att dokumentärt material som ofta finns hos enskilda filmare börjar slängas och att detta material bör bevaras. Det finns ett behov av dessa verk och de kan ha kommersiell relevans.

Mathias Rosengren beskrev att Filminstitutets ambition är att bevara allt material som visats på biograf men att organisationen på senare år börjat ifrågasätta denna gränsdragning. Anledningen till att inte klipprester och liknande bevaras är av utrymmesskäl. Målet med utredningen är att få en bild av vilket material som kan och ska bevaras.

Eva-Lis Green framhöll att KB och Filminstitutet behöver synkronisera om material ska deponeras eller doneras till respektive organisations arkiv.

§ 8

Utvärdering av rådet

Material: Utvärdering av råden vid Filminstitutet, Arbetsordning för råden vid Stiftelsen Svenska Filminstitutet

Ordföranden gav en eloge till Mathias Rosengren för att rådet har ett gott samarbetsklimat där viktiga frågor drivs framåt. Samtliga rådsordförandena har träffats ett antal gånger för att diskutera rådsfrågor där det kan konstateras att råden står inför olika utmaningar. Filmarrvårådet har ett tydligt syfte, kanske till skillnad från andra råd där det finns flera åtskilda intressen. Rådsordförandena hade inför utvärderingen träffat representanter ur styrelsen och framfört önsknings om ökad tydlighet från och förbättrad kommunikation från Filminstitutet. Ordföranden hade för styrelserepresentanterna beskrivit de specifika förutsättningar som råder i filmarrvårådet.

Mathias Rosengren framhöll att utvärderingen sker nu till följd av rådets arbetsformer. För filmarrvårådet har några större strategiska frågor ännu inte behandlats. Mathias Rosengren har emellertid upplevt rådet som väldigt välkommet. Rådet bidrar med kompletterande sakkunskap och har en viktig roll i att etablera Filminstitutet som kulturarvsinstitution. Rådet har således både ett symboliskt och praktisk värde. Ordföranden menade att en viktig innebörd för rådet är att aktörerna möts i andra typer av relationer och uppmuntrade till fler initiativ kring seminarier, utbildningar och samarbeten.

1) Frågorna i utvärderingsunderlaget behandlades. Rolf Källman instämde med vad Mathias Rosengren tidigare anfört kring rådets syfte och menade

att det talar för att varje råds syfte bör skräddarsys. Maria Bolme menade att frågor om tillgängliggörande diskuteras även i rådet för spridning och visning och att filmarvsfrågorna går in även i filmpedagogiska frågor. Ordföranden menade att det därför kan finnas en poäng med att Filminstitutet fortsatt ordnar rådsöverskridande evenemang.

2) Ordföranden menade att det är av vikt att rådet ges möjlighet att ta ställning till strategiskt viktiga beslut. Rådet är mycket väl representerat av de nominerande organisationerna och att det är viktigt att Filminstitutet ser värdet i det. Petra Måhl menade att råden bör vara mer involverade i detaljer och få bättre återkoppling för att undvika att Filminstitutet filtrerar kommunikationen till styrelsen och för att rådet ska få information om hur synpunkter behandlas. Rådet bör informeras vid större förändringar och det som går iväg till styrelsen bör gå via råden. Tommy Gustafsson undrade om två möten per år är tillräckligt. Mathias Rosengren menade att detta är avhängigt hur rådet ser på rådsarbetet. Om en tydligare bild ska ges kräver det att rådet träffas oftare, varje rådsmöte är dock en administrativ apparat. Rådet behöver ta ställning till om rådsmötena är intressanta för de olika organisationerna om inga omvälvande strategiska beslut tas under kommande år.

3/4) Ordföranden menade att rådsarbetet har ett värde även om det inte är lika dramatiskt som i stödråden. Maria Bolme framhöll att intresset kring frågorna ökar med stigande kunskapsnivå, och menade att exempelvis ett studiebesök på KB vore intressant. Ewa Cederstam efterfrågade fler möten och mer möjlighet till förändring. Göran Hugo Olsson framhöll att OFF tycker att Filminstitutet gör ett bra jobb i filmarvsfrågor men att man önskat att rådet skulle ha funktionen av en lobbygrupp som skulle kunna hjälpa till att sprida vikten av filmarvet, men rådet fastnar i frågor om rättigheter. Ordföranden menade att en lobbygrupp bör agera utanför organisationen men att det finns möjligheter att driva frågor tillsammans. Den lösningsinriktade hållning som finns hos de flesta rättighetshavare bör tas tillvara för att komma framåt med dessa frågor Petra Måhl menade att både dramatiker och producenter har rättigheter men att det viktiga med filmarvsrådet inte är att slåss om rättigheterna. Eva-Lis Green menade att rättighetsfrågor från KB:s perspektiv är ett mindre problem. Det stora legala problemet är istället upphandlingsproblematiken kring digitaliseringen. Rolf Källman menade att rådet kan spela en roll tillsammans. Skilda intressen gör det svårare att ta sig an problem. Det kan vara så att filmarvsrådet behöver vara ett expertråd.

Ewa Cederstam framhöll att filmarvet inte bara är ett då, utan ett nu. Det som görs just nu är intressant även om det inte ses just nu, allt blir en del av filmarvet. En problemformulering som hörs är bristen på pengar, med den vetskapen kan förändring åstadkommas, exempelvis genom en skrivelse. Maud Nycander efterlyste en diskussion om människor som syns i dokumentärt material och deras rättigheter.

5) Mathias Rosengren meddelade att Sveriges Förenade Filmstudios har efterfrågat att vara med i rådet. Filmcentrum och regionerna nämndes som ytterligare potentiella aktörer.

6) Ordföranden framhöll behovet av kontinuitet i filmarvsrådet. Mathias Rosengren instämde då inlärningskurvan är lång.

7) Ordföranden framhöll att frågan om mångfald och geografisk spridning måste vara tydlig i nomineringsförfarandet och att alla som nominerar bör ha jämställdhet, mångfald och geografisk spridning för ögonen. Det är också viktigt att varje organisation väljer en person med rätt kompetens för rådet. Maria Bolme framhöll att rådet omfattar institutioner som är baserade i Stockholm.

§ 9 Nästa möte

Nästa möte hos Filminstitutet går av stapeln den 8 november 2018.

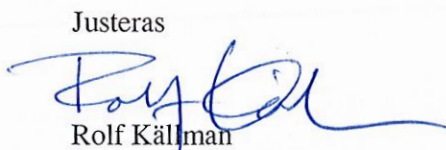
§ 10 Övriga frågor

Dagordningspunkten 10 a. avhandlas på höstmötet i mån av tid.

§ 11 Mötet avslutas

Ordföranden förklarade därefter mötet avslutat.

Vid protokollet

Jonas Vilhelmsson

Justeras

Rolf Källman